نفت و انرژی

عزم وزارت نفت، مانع هدررفت ۷۱۱ میلیارد تومان منابع کشور شد

عزم جدی وزارت نفت در شناسایی ۵۳۰ هزار کارت سوخت غیرمجاز سبب شد از هدررفت سالانه ۴۷۴ میلیون و ۵۰۰ هزار لیتر بنزین جلوگیری شود که این اقدام افزون بر پیشگیری از هدررفت منابع سوختی، سبب پیشگیری از هدررفت سالانه بیش از ۷۱۱ میلیارد تومان منابع کشور نیز شده است.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نفت، کارت‌های سوخت به‌عنوان ابزاری مهم در مدیریت مصرف سوخت و پیشگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی در کشور طراحی شده‌اند و به‌صورت ویژه برای تخصیص و نظارت بر مصرف بنزین در خودروها استفاده می‌شوند، اما به‌تازگی گزارشی منتشر شده که نشان می‌دهد بیش از ۵۳۰ هزار کارت سوخت غیرمجاز در کشور شناسایی شده که سبب جلوگیری از هدر رفت روزانه یک میلیون و ۳۰۰ هزار لیتر بنزین می‌شود؛ آماری تکان‌دهنده که نه‌تنها به اقتصاد کشور آسیب می‌زند، بلکه سبب افزایش فشار بر منابع سوختی می‌شود. این کارت‌ها به‌نحوی در سیستم سوخت‌گیری خودروها مورد استفاده قرار می‌گرفتند که سبب می‌شد سوخت‌های تخصیص‌یافته به مصرف‌کننده واقعی نرسند و به‌صورت غیرقانونی به فروش برسند، یا در فرآیند قاچاق سوخت به‌کار گرفته شوند که با همکاری سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف ازجمله وزارت نفت و پلیس امنیت اقتصادی این کارت‌ها شناسایی شدند. طبق آخرین بررسی‌های شاذ، هدررفت حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار لیتر بنزین در روز از طریق این کارت‌های سوخت غیرمجاز، نه‌تنها سبب کاهش منابع سوختی کشور می‌شود، بلکه از نظر اقتصادی نیز تبعات سنگینی به همراه دارد، به‌گونه‌ای که در محاسبات مالی، با احتساب هر لیتر بنزین با نرخ ۱۵۰۰ تومان، هدررفت روزانه بنزین معادل هزینه‌ای بیش از یک میلیارد و ۹۵۰ میلیون تومان است.

جلوگیری از هدررفت بیش از ۴۷۴ میلیون لیتر بنزین در سال

هدررفت ماهانه بنزین از طریق ۵۳۰ هزار کارت سوخت غیرمجاز معادل ۳۹ میلیون لیتر است. به عبارت دیگر، کشور در هر ماه حدود ۵۸.۵ میلیارد تومان هزینه سوخت هدر می‌دهد. همچنین اگر بخواهیم این میزان هدررفت را برای یک سال محاسبه کنیم، این رقم به حدود ۴۷۴ میلیون و ۵۰۰ هزار لیتر بنزین می‌رسد که معادل ۷۱۱.۷۵ میلیارد تومان در سال است. هدررفت چنین مقادیر بالای سوخت، سبب افزایش هزینه‌های داخلی سوخت و نیاز به واردات بیشتر می‌شود که این مسئله به‌شدت می‌تواند فشار مالی بر دولت و منابع ارزی وارد کند. این هدررفت نه‌تنها به اقتصاد کشور آسیب می‌زند بلکه سبب افزایش فشار بر منابع طبیعی و آسیب‌های زیست‌محیطی می‌شود. با انجام اقدام‌های مؤثر و استفاده از فناوری‌های نوین، می‌توان به بهبود وضع موجود و جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی در آینده کمک کرد.

بهبود رفاه و خدمات عمومی با پیشگیری از هدررفت منابع کشور

۷۱۱ میلیارد تومان رقم قابل‌توجهی است که با استفاده از آن می‌توان پروژه‌های مهمی در حوزه‌های بهداشت، حمل‌ونقل، انرژی و آموزش راه‌اندازی کرد. برای مثال این مبلغ برای ساخت و تجهیز حدود چهار تا هفت بیمارستان کوچک در مناطق محروم کافی است که می‌تواند با ارائه خدمات درمانی هزاران نفر را بهبود بخشد. همچنین می‌توان با این مبلغ حدود ۱۷۷ اتوبوس شهری جدید با قیمت هر دستگاه ۴ میلیارد تومان خریداری کرد که به بهبود حمل‌ونقل عمومی در شهرها و کاهش ترافیک کمک می‌کند. در زمینه انرژی می‌توان حدود هفت نیروگاه خورشیدی ۱۰ مگاواتی راه‌اندازی کرد که برق پاک برای هزاران خانه تولید و به کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی کمک می‌کند. افزون بر این، با این مبلغ می‌توان حدود ۷۱ مدرسه فنی و حرفه‌ای در نقاط مختلف کشور ساخت که به آموزش مهارت‌های تخصصی برای جوانان و کاهش نرخ بیکاری کمک خواهد کرد.

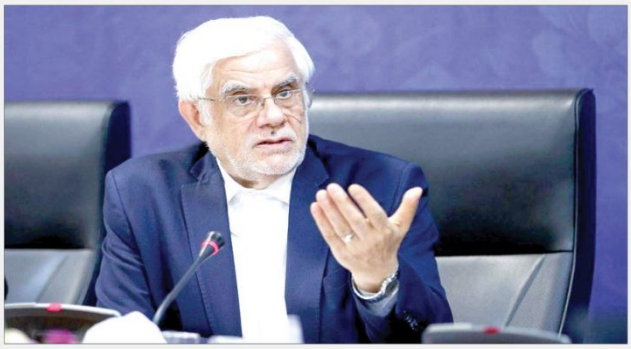
طرح‌های تکمیل زنجیره متانول در منطقه لامرد تدوین می‌شود

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی بر نقش کلیدی منطقه ویژه اقتصادی لامرد در توسعه صنعت پتروشیمی و جلوگیری از خام‌فروشی تأکید کرد و از برنامه‌های گسترده برای تکمیل زنجیره ارزش متانول در این منطقه خبر داد. به گزارش زمان به نقل از منطقه ویژه اقتصادی لامرد، حسن عباس‌زاده یکشنبه ۲۰ مهر) در بازدید از نمایشگاه شیراز اکسپو ۲۰۲۵ در جمع خبرنگاران اظهار کرد: منطقه ویژه اقتصادی لامرد با توجه به موقعیت جغرافیایی منحصربه‌فرد در پس‌کرانه و نزدیکی به ذخایر عظیم انرژی در جنوب کشور و به لحاظ در دسترس بودن خوراک مورد نیاز برای توسعه صنایع پتروشیمی، ظرفیت بی‌نظیری برای توسعه پروژه‌های میان‌دستی و پایین‌دستی در حوزه پتروشیمی دارد.

وی افزود: شرکت ملی صنایع پتروشیمی در حال مطالعه و تدوین طرح‌های توجیهی برای تکمیل زنجیره متانول برای ارائه به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است که هدف، ایجاد واحدهای تولیدی و بالفعل کردن ظرفیت‌های شهرک پایین‌دست پتروشیمی منطقه لامرد است تا این منطقه به قطب جدید و تأثیرگذار پتروشیمی کشور تبدیل شود.

معاون اول رئیس‌جمهور مطرح کرد:

دولت ناگزیر به مداخله در بازار است

معاون اول رئیس‌جمهور در مراسم روز ملی اصناف با بیان اینکه رشد اقتصادی و کنترل تورم دو شاخص کلیدی در سیاست‌های اقتصادی است گفت: دولت از مداخله غیرضروری در بازار ناراضی است، اما برای جلوگیری از سوءاستفاده برخی افراد ناگزیر از ورود بودیم.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور، دیروز در مراسم روز ملی اصناف اظهار داشت: نظام صنفی کشور توانایی اداره بازار را دارد و در صورت تقویت جایگاه آن، نیازی به دخالت مستقیم دولت در امور بازار نخواهد بود. عارف با اشاره به اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی گفت: در سال‌های گذشته به این نتیجه رسیدیم که بخش خصوصی می‌تواند در حوزه‌های حاکمیتی نقش مؤثر ایفا کند. همان‌طور که در نظام پزشکی با دفاتر اسناد رسمی شاهد هستیم، اصناف نیز می‌توانند با نظارت دقیق، هم منافع مردم، هم منافع صنوف و هم منافع دولت را تأمین کنند. وی با بیان اینکه هدف دولت ثبات قیمت‌ها و بهبود معیشت مردم است، افزود: رشد اقتصادی و کنترل تورم دو شاخص کلیدی در سیاست‌های اقتصادی دولت است. دولت از مداخله غیرضروری در بازار ناراضی است، اما برای جلوگیری از سوءاستفاده برخی افراد ناگزیر از ورود بودیم. معاون اول رئیس‌جمهور در ادامه به موضوع مالیات اصناف اشاره کرد و گفت: راهبرد ما اعتماد به کسبه است. سازمان امور مالیاتی باید به‌گونه‌ای عمل کند که از مؤدیان واقعی مالیات منصفانه دریافت شود و کسانی که در تنگنای معیشتی هستند مورد حمایت قرار گیرند. سنت بازار ما همواره بر کمک به همکاران آسیب‌دیده و یاری‌رساندن سرمایه به چرخه اقتصاد بوده است. عارف همچنین از وزیر صمت، معاون وزارتخانه و اتاق اصناف خواست تا در نشست مشترکی مسائل اصلی اصناف ازجمله وضعیت مالیاتی، مشکلات کسب‌وکارهای اینترنتی و سایر چالش‌های قانونی را بررسی و برای اصلاح مقررات اقدام کنند. وی با اشاره به شرایط اقتصادی کشور و تأثیر تحریم‌ها خاطرنشان کرد: تحریم‌ها ما را از پا درنیاورده است؛ در دهه گذشته تلاش کردیم تحریم‌ها را دور بزنیم، اما اکنون به سمت کنار گذاشتن آنها حرکت می‌کنیم. دولت با عزم ملی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی برای رفع موانع اقتصادی گام برمی‌دارد. عارف در پایان با تأکید بر لزوم حمایت از اصناف گفت: حمایت از فعالان اقتصادی لطف دولت نیست، وظیفه دولت است. ما متعهدیم مشکلات صنوف را در اولویت قرار دهیم و تا حد امکان برای رفع آن‌ها اقدام کنیم.

دولت موانع مقابل اصناف را برطرف کند

قاسم نودهفراهانی، رئیس اتاق اصناف ایران نیز در این مراسم، اظهار کرد: ابتدا باید یکپارچه به اصناف ایران در جنگ ۸ ساله دفاع مقدس در دو جبهه؛ پشتیبانی از رزمندگان و حضور در جبهه جنگ، جنگیدند و هیچکس نمی‌تواند این موضوع را تکذیب کند. ما ۱۱ هزار شهید در حوزه اصناف داریم که نشان از حضور این بخش در میدان و پای‌کار کشور است. او ادامه داد: در همین جنگ ۱۲ روزه نیز ما اعضای اتاق اصناف ثابت کردیم که باز هم پای‌کار هستیم و از مردم و کشور حمایت می‌کنیم. در هفته دو بار جلسه با اعضای دولت برگزار می‌کردیم و از حمایت‌های دولت نیز تشکر می‌کنم، به عنوان مثال وقتی اعلام شد کردیم روغن و برنج در بازار کم است، این کالاها از گمرکات کشور ترخیص شدند که اتفاق بسیار مثبتی بود و اصناف هم پای کار آمدند تا این کالاهای اساسی را به دست مردم برسانند. نودهفراهانی تاکید کرد: با این اقداماتی که توسط اصناف شکل گرفت، مردم ما در ۱۲ روز جنگ احساس کمبود نکردند و این ۱۲ روز ثابت کرد که گفته امام خمینی (ره) صحت دارد و به واقع، اصناف بازوان توانمند انقلاب هستند. او با بیان اینکه برخی مشکلات پیش آمده از سمت دستگاه‌های دولتی کار را برای اصناف سخت می‌کند، توضیح داد: از آقای عارف خواهش دارم این مشکلات و موانع موجود حل شود تا ما در اتاق اصناف به جای برطرف کردن موانع داخلی، به فکر یافتن راهبردهای مناسب برای رشد بیشتر باشیم. به عنوان مثال یکی از مشکلات موجود درباره پلتفرم‌های املاک و طلا است. مطمئن باشید اگر کاری به بخش خصوصی سپرده شود پشیمان نمی‌شوید. وی درباره موانع پیش آمده برای اصناف توسط دستگاه‌های دولتی، تصریح کرد: به عنوان مثال ما ۲۴۰ میلیارد تومان از وزارت دارایی طلب داریم. از این مبلغ بلغ بر یک میلیارد را در دو سال اخیر به ما پرداخت کرده‌اند. لطفا دستور دهید این مبلغ که حق اصناف است پرداخت شود تا مشکل مالی اتاق اصناف حل شود. موضوعات زیادی هست اما خواهش می‌کنم حداقل طلب ناتوانان ما پرداخت شود چون هر روز در حال اعتراض هستند. نودهفراهانی در پایان صحبت‌های خود گفت: اگر ما به دنبال دریافت طلب خود هستیم، دلیل آن این است که اصناف ۱۵۶۶ بازرس دارند که حقوق آن‌ها از همین درآمدها پرداخت می‌شود. ما الان شرمنده آن‌ها و خانواده‌هایشان هستیم لطفا به این موضوع رسیدگی کنید.

تعیین مزد باید براساس تورم واقعی تعیین شود؛

کارگران، قربانیان خاموش تورم

در حالی تورم نقطه‌ای به ۴۵درصد رسیده است که کارشناسان اعتقاد دارند تعیین مزد باید براساس تورم واقعی، خط فقر و شکاف واقعی هزینه‌ها با دستمزد فعلی تعیین شود و جلوگیری معاش کارگران باشد.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، در حالی که تورم نقطه‌ای کشور به گفته میثم ظهوریان، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، به ۴۵درصد رسیده، بحث‌ها درباره افزایش حقوق سال آینده کارمندان و کارگران بار دیگر داغ شده است. ظهوریان در اظهاراتی تأکید کرد: ما پیگیر افزایش حقوق‌ها حداقل به اندازه نرخ تورم هستیم و دولت نیز لایحه‌ای در این زمینه در دست تدوین دارد. اما کارشناسان اقتصادی معتقدند نرخ واقعی تورم در سبد معیشت مردم، به‌ویژه اقشار کم‌درآمد، به‌مراتب بالاتر از عدد رسمی اعلام‌شده است. قیمت کالاهای اساسی، مسکن و خدمات پایه در سال‌های اخیر با جهش قابل توجهی همراه بوده و رشد حقوق‌ها به‌ویژه برای کارگران، هرگز متناسب با هزینه‌های زندگی نبوده است.

در سال‌های گذشته، افزایش حقوق کارکنان دولت و کارگران بخش خصوصی به صورت جداگانه بررسی و تصویب شده است. شورای عالی کار مسئول تعیین حداقل مزد کارگران مشمول قانون کار است، در حالی که حقوق کارکنان دولت از مسیر بودجه و مصوبات دولت و مجلس تعیین می‌شود. این در حالی‌ست که به باور بسیاری از فعالان کارگری، تبعیض‌های قابل توجهی میان وضعیت اقتصادی کارگران و کارمندان وجود دارد. در اکثر موارد، حقوق و مزایای کارمندان دولت بالاتر از کارگران است؛ آسان‌تر برای دریافت وام، امنیت شغلی بیشتر و دسترسی بهتر به خدمات رفاهی برخوردارند. اما با این وجود میزان افزایش حقوق کارگران به تعیین دستمزد کارگران هم تأثیر می گذارد کارگران، به‌ویژه در بنگاه‌های کوچک و متوسط، اغلب از حمایت‌های جدی بی‌بهره‌اند. در بسیاری از موارد، افزایش حقوق آنان حتی با نرخ مصوب شورای عالی کار نیز اجرا نمی‌شود. علاوه بر این، بسیاری از کارگران از داشتن قرارداد رسمی، بیمه و مزایای قانونی محروم‌اند. این در حالی است که کارمندان دولت، از مزایای ساختاری و حقوق منظم و تضمین‌شده برخوردارند. افزایش دستمزد کارگران برای سال ۱۴۰۵ درشورای عالی کار تعیین خواهد شد، اما مطالبه اصلی جامعه کارگری، تعیین دستمزد واقعی متناسب با خط فقر و هزینه معیشت است، نه صرفاً اعداد رسمی نرخ تورم. ظهوریان همچنین از طرح کالابرگ هدفمند و واگذاری زمین در محدوده شهرها به اقشار کم‌درآمد و طبقه متوسط به عنوان راهکارهای مجلس برای کاهش فشار اقتصادی بر مردم یاد کرد. با این حال، کارشناسان می‌گویند این طرح‌ها اگرچه مفیدند، اما نمی‌توانند جایگزین افزایش واقعی درآمد خانوارها و حفظ قدرت خرید مردم شوند. با نزدیک شدن به ماه‌های پایانی سال، تعیین سازوکار افزایش حقوق در سال آینده، به یکی از مهم‌ترین موضوعات اقتصادی کشور تبدیل شده است. تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد که برابری در درصد افزایش حقوق، به معنای عدالت نیست؛ چرا که مبنای زندگی، شرایط مزایا، و دسترسی به منابع رفاهی میان کارگران و کارمندان کاملا متفاوت است. وحید حاجی زاده، کارشناس ارشد اقتصاد نیز به زمزمه ها درباره افزایش ۱۰تا ۲۰درصدی حقوق کارگران برای سال ۱۴۰۵عمیقا ابراز نگرانی کرد. اگرچه سازکار تعیین حقوق کارمندان و کارگران متفاوت است و دستمزد کارگران در شورایعالی کار و با حضور نمایندگان کارگری، کارفرمایی و دولت تعیین می‌شود، اما در سالهای اخیر، رقم افزایش حقوق کارمندان مبنای تعیین حقوق کارگران قرار گرفته است.در واقع نمایندگان دولت در شورایعالی کار طی سالهای گذشته، شروع مذاکرات مزدی را بر مبنای درصد افزایش حقوق کارمندان قرار دادهاند. در شرایطی که تورم واقعی بسیار بالاتر از عدد رسمی است، هرگونه تصمیم‌گیری درباره حقوق سال آینده، باید با در نظر گرفتن عدالت، توان معیشتی اقشار ضعیف و فاصله طبقاتی انجام شود؛ وگرنه نارضایتی اجتماعی و فشار اقتصادی، همچنان رو به افزایش خواهد بود.

تورم واقعی مسکن منفی شده است

یک کارشناس بازار مسکن با بیان این‌که رشد قیمت مسکن در مقایسه با تورم عمومی منفی شده است، گفت: طی ادوار گذشته قیمت دلاری هر متر خانه در تهران بین ۱۱۰۰ تا ۱۲۰۰ دلار بود که هم‌اکنون به حدود ۸۸۰ دلار رسیده و اگر به لحاظ سیاسی شرایط ثابت‌تر شود احتمال جبران این فاصله وجود دارد، اما فعلا چنین افقی دیده نمی‌شود.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، حسن محتشم اظهار کرد: از حدود دو سال قبل رکود بازار مسکن شروع شده و هم‌اکنون ادامه دارد. این مساله از اقتصاد کلان کشور نشأت گرفته است. اگر بخواهیم تحلیلی از وضعیت بازار مسکن ارایه دهیم باید برگردیم به اینکه چه اتفاقاتی صورت گرفته و ما الان کجا قرار داریم. وی افزود: به نظر می‌رسد دولت به خاطر بالا بودن هزینه‌های خود نسبت به چاپ پول دست و دلباز عمل می‌کند. تزریق پول بدون پشتوانه به بازارها باعث شده که سطح عمومی قیمت‌ها مرتب افزایش پیدا کند و طبیعتا قیمت تمام شده مسکن نیز رشد کرده است؛ زیرا مجموعه‌ای از کالاها و خدمات به شکل‌گیری کالایی به نام مسکن می‌انجامد. نهاده‌های تولید مسکن شامل زمین، مصالح ساختمانی در کنار دستمزدها به خاطر تاثیرات ناشی از تورم و تزریق پول بدون پشتوانه با افزایش قیمت مواجه شده است. این کارشناس بازار مسکن ادامه داد: هزینه ساخت مسکن مرتبا بالا می‌رود اما به دلیل نقدشوندگی پایین، نه قیمت آن در بازار افزایش نداشته بلکه به‌ویژه بعد از جنگ ۱۲ روزه به نوعی مسیر کاهشی به خود گرفته است. محتشم تاکید کرد: سطح عمومی قیمت کالاها مرتبا افزایش می‌یابد اما می‌بینیم که قیمت مسکن در دو سال گذشته بالا نرفته و بعضا در مورد مناطق برخوردار و مرفه کلانشهرها شاهد کاهش قیمت نیز بوده‌ایم. علت این است که شرایط جذب سرمایه‌گذاری در این بازار از منطق و اصول اقتصادی خارج شده است. سرمایه معمولا انتظار می‌رود که در حال حاضر در بازار ملک وجود ندارد. وی با بیان این‌که هم‌اکنون در وضعیت نه جنگ و نه صلح به سر می‌بریم گفت: در حال حاضر نمی‌دانیم جنگ می‌شود یا نمی‌شود. این ندانستن باعث شده مسکن بسیار آسیب‌پذیرتر از قبل شود و معمولا در این مواقع سرمایه‌گذاران استقبال خوبی از بازار مسکن صورت نمی‌دهند. بنابراین سرمایه‌ها به سمتی می‌روند که قابلیت نقدشوندگی بیشتری دارد؛ مثل ارز و طلا. در یک رتبه پایین‌تر نیز می‌توان به خودرو اشاره کرد که به دلیل آن‌که قیمت پایین‌تری نسبت به مسکن دارد از رونق بهتری در مقایسه با ملک برخوردار است. این کارشناس اقتصاد مسکن با اشاره به تورم نقطه به نقطه ۴۵ درصدی در شهریور امسال گفت: اگر مسکن در مناطق مختلف تهران بین ۱۰ تا ۲۰ درصد رشد کرده باشد بدان معناست که قیمت اسمی این کالا افزایش یافته اما قیمت واقعی آن ۲۵ درصد کاهش داشته است. یعنی تورم بخش مسکن منفی شده و مسکن از جهت حفظ ارزش پول، عقب است. لذا کسی فعلا سراغ این بازار نمی‌رود. محتشم، راهکارهای خروج بازار مسکن از رکود را ثبات سیاسی دانست و گفت: تا زمانی که تکلیف ما با دنیا مشخص نشود و این وضعیت نه جنگ و نه صلح برقرار باشد، سرمایه‌گذاری در بخش‌های پایه به سختی صورت می‌گیرد و سرمایه جایی می‌رود که بتواند دست کم با تورم عمومی همتراز شود. کسانی که طی هفته‌های اخیر اقدام به خرید طلا و ارز کردند در واقع سود نکردند بلکه جلوی افت سرمایه در برابر تورم را گرفتند. وی با اشاره به رکود تورمی بازار مسکن در هفت سال گذشته بیان کرد: معتقدم افزایش قیمت مسکن و دیگر کالاها محدوده و سقف ندارد. محدوده و سقف آن به شرایط حاکم بر اقتصاد کشور برمی‌گردد. تا زمانی که تورم و چاپ پول وجود دارد بالا رفتن قیمت‌ها لاجرم اتفاق می‌افتد. وقتی دلار طی ۴۷ سال گذشته از هفت تومان به حدود ۱۱۳ هزار تومان رسیده چرا مسکن نباید بالا برود؟

عضو هیات مدیره انجمن انبوه‌سازان استان تهران با بیان این‌که متوسط قیمت دلاری هر متر مسکن در شهر تهران طی یک دهه اخیر در محدوده ۱۱۰۰ تا ۱۲۰۰ دلار بوده است یادآور شد: بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ یک دوره رکود را در بازار ملک داشتیم که افزایش آن کمتر از نرخ تورم بود اما خودش را با دلار مطابقت داده بود. به محض این‌که در اواخر سال ۱۳۹۶ روند جهش قیمت ارز شروع شد مسکن نیز رشد کرد. به گفته محتشم، هم‌اکنون ارزش دلاری مسکن حدود ۸۸۰ دلار است که از رشد قیمت ارز در مقایسه با مسکن حکایت دارد. با توجه به همپوشانی دلار و مسکن در وضعیت نرمال باید این فاصله جبران شود اما در حال حاضر خط دلار و مسکن از هم جدا شده و نمی‌توان درباره زمان قطعی همتراز شدن مسکن و دلار اظهارنظر کرد. وی گفت: اگر خدای نکرده دوباره جنگ شود وضعیت نامعلوم خواهد شد و به دلیل نااطمینانی از بازار مسکن، رکود این بخش عمیق‌تر می‌شود. اگر جنگ نشود ولی اصناف ادامه باید تا حدودی تکلیف مشخص خواهد شد و قطعا از شرایط جنگی بهتر است. در این صورت احتمالا شاهد رکود تورمی مسکن و همسویی آن با نرخ ارز خواهیم بود. اگر جنگ نشود و تحریم‌ها برداشته شود بازار مسکن رونق می‌گیرد. حتی می‌توان با احتمال بالایی گفت که در آن صورت ایران بهشت سرمایه‌گذاری خواهد شد و ارزش ریال در برابر تقویت می‌شود. اما فعلا چشم‌اندازی در تحقق این مساله نمی‌بینیم.

نگاه روز

آمار رسمی بیکاری گمراه کننده است

امیرعباس آذرموند

مرکز آمار ایران در گزارشی نرخ بیکاری تابستان امسال را ۷.۴ درصد اعلام کرد نرخی که به مراتب کمتر از تمام سالهای دهه‌های ۷۰، ۸۰ و ۹۰ بوده است حال آنکه اقتصاد در یکی از بدترین شرایط قرار دارد.

به نظر می‌رسد نرخ پایین مشارکت اقتصادی که مرکز آمار اعلام می‌کند و ساختار اشتغال در کشور که متکی بر مشاغل غیررسمی (۶۰ درصد مشاغل) و اشتغال مستقل است، علت اصلی این وضعیت هستند. از نظر بسیاری از کارشناسان آمارهای رسمی حوزه اشتغال در کشور گمراه کننده هستند و سیگنالی غلط به سیاستگذار می‌دهد. آخرین گزارش مرکز آمار ایران در مورد بیکاری کشور تا پایان تابستان ۱۴۰۴ از نرخ بیکاری ۷.۴ درصدی خبر می‌دهد؛ نرخی که در میان ارقام رسمی این مرکز در مورد وضعیت اشتغال کشور جزو کمترین ارقام است. به زبان ساده‌تر آمارهای اشتغال مرکز آمار طوری نشان می‌دهد که گویا اقتصاد ما در بهترین وضعیت ایجاد شغل در چند دهه اخیر قرار دارد. نرخ بیکاری مهم ترین و پرکاربردترین شاخص بازار کار است. این نرخ نقش مهمی در نظام تصمیم گیری کشور دارد و معمولا مبنای تخصیص منابع در قوانین بودجه، به عنوان هدف کمّی در سیاست ها و قوانین دائمی کشور، یکی از مؤلفه های مهم در ارزیابی عملکرد سیاست های اجرا شده و در بیشتر موارد مبنای برنامه ریزی و تصمیمات منطقه ای است. این در حالی است که مطالعات اخیر سازمان بین المللی کار نشان می دهد اگر تحلیل تحولات بازار کار تنها متکی به نرخ بیکاری باشد ممکن است منجر به قضاوت نادرست در مورد شرایط بازار کار یا انحراف در تصمیم گیری و سیاستگذاری درست در این حوزه شود. این مهم در شرایطی است که اقتصاد ایران در مقایسه با بسیاری از سالهای گذشته در وضعیت دشوارتری قرار دارد و به نظر می‌رسد چالش‌های اقتصادی در سال جاری افزایش هم پیدا کند. اقتصاد ایران مدتهاست ثبات به خود ندیده است و تورم در سالهای گذشته همواره بیش از ۳۰ درصد بوده است. درواقع پس از سال ۹۷ و اقدام ترامپ به خروج ایالات متحده از برجام هیچ گاه نرخ تورم در کشور به کمتر از ۳۰ درصد نرسید. در آخرین گزارش‌ها رشد اقتصادی کشور در پایان بهار معادل ۰.۱- درصد برآورد شده بود که به معنای بازگشت رشد منفی به اقتصاد کشور است و نشاندهنده آغاز یک رکود است. این در حالی است که تبعات جنگ ۱۲ روزه در بهار احساس نشدن و مکانیسم مانده هم در آخرین روزهای تابستان به اجرا درآمد. این عوامل دست به دست هم خواهند داد تا پایان سال نرخ رشد بیش از این منفی شود. از سوی دیگر نرخ تورم نقطه به نقطه هم تا پایان تابستان به بیش از ۴۵ درصد رسیده و پیش بینی می شود تا پایان سال این شاخص هم بیش از این افزایش پیداکنند به این ترتیب دو شاخص عمده و تعیین کننده کلان اقتصاد از دشواری بیشتر خبر می‌دهند ولی همزمان نرخ بیکاری به کمترین ارقام تجربه شده کاهش یافته است. بررسی آمارهای دهه ۷۰ به این سو نشان می‌دهد که تا سال ۹۹ هرگز نرخ بیکاری در ایران تک رقمی نشده بود. درواقع بیکاری بالا با نرخ دو رقمی ماندن تورم دو رقمی یک مشکل دیرپا در کشور بوده و همچنان هم هست. درواقع با وجود اینکه آمارهای رسمی از بهبود تاریخی وضعیت اشتغال در کشور خبر می‌دهد اما همچنان اشتغال یک چالش بزرگ در کشور به حساب می‌آید. نکته مهم آن است که با آغاز شیوع کرونا روند کاهنده نرخ بیکاری در کشور آغاز شد و هنوز ادامه دارد. حال آنکه کرونا به خودی خود بخش بزرگی از مشاغل را از بین برد. پیش از این مرکز پژوهشهای مجلس به جرایی این پرسش پرداخته بود که چرا آمارهای رسمی مربوط به بیکاری در کشور بیش از هر چیز گمراه کننده است. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که شیوع کرونا باعث از بین رفتن بسیاری از مشاغل در فصول مختلف سال شد و اوج تاثیرگذاری مربوط به بهار ۹۹ بود که کاهش یک میلیون و ۵۰۰ هزار شغل رخ داد. با این حال و علی‌رغم کاهش چشمگیر تعداد شاغلان، نرخ بیکاری نهایتا کاهشی شد. بررسی عمیق‌تر و تطبیقی با کشورهای دیگر علت اصلی این عدم همسویی را روشن می‌کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در ساختار اشتغال ایران، مشاغل غیررسمی ۶۰ درصد از اشتغال کشور و افراد کارکن مستقل ۳۶۸ درصد از شاغلان را در بر می‌گیرند. این در حالی است که در کشوری چون آمریکا حدود ۹۴ درصد مشاغل را مزد و حقوق بگیران تشکیل می‌دهند و سهم مشاغل غیررسمی و کارکن مستقل بسیار اندک است. بنابراین بدیهی است که با آغاز شوک کرونا، شاغلان کشور آمریکا در صورت از دست دادن شغل، چون مزدبگیر هستند به جمعیت بیکار اضافه می‌شوند تا از مزایای بیمه بیکاری استفاده کنند، به همین جهت نرخ بیکاری بالا می‌رود اما در کشورهایی که سهم شاغلان کارکن مستقل و اشتغال غیررسمی بسیار بالا است، مانند ایران، تاثیر این بحران در افزایش جمعیت غیرفعل و کاهش نرخ مشارکت نمایان شده و به همین دلیل نرخ بیکاری کاهنده می‌شود. بدیهی است اگر در تحلیل وضعیت بازار کار، ساختار و کیفیت اشتغال نادیده گرفته شود و تنها تغییرات نرخ بیکاری مبنا باشد، ممکن است به قضاوت نادرست بیانجامد. علاوه بر این نواقص نرخ بیکاری، تحلیل وضعیت بازار کار استانهای کشور را نیز با خطای بشتری همراه می‌سازد. به همین دلیل مرکز آمار نرخ بیکاری استان را در کنار نرخ مشارکت ارائه می‌کند تا تنها نرخ بیکاری مبنای قضاوت برای تحولات بازار کار استانهای کشور نباشد. در آمارهای بیکاری مربوط به سال ۱۴۰۰، استان خراسان رضوی کمترین نرخ بیکاری و لرستان بیشترین نرخ بیکاری را داشتند. حال اگر تنها با معیار نرخ بیکاری سراغ تحلیل آمار برویم به نتیجه درست نمی‌رسیم. استان خراسان جنوبی یکی از استانهایی است که اغلب نرخ بیکاری پایین‌تری از میانگین کشوری دارد اما نرخ بیکاری پایین و عدم همسویی تغییرات نرخ بیکاری با ادراک عمومی از وضعیت بازار کار این استان، جزو انتقادات نمایندگان مجلس از دولت و وضعیت اشتغال این استان است.برای فهم بهتر چالش آماری در بخش اشتغال، می‌توان نرخ مشارکت را برای همه استانها ثابت فرض کرد. در سال ۱۴۰۰ اگر نرخ مشارکت اقتصادی در استان یزد که معادل ۴۷.۸ درصد بوده را به عنوان نرخ مشارکت هر استان در نظر بگیریم، با رشد چشمگیر نرخ بیکاری در هر استان مواجه می‌شویم. به طور مثال چنانچه نرخ مشارکت اقتصادی استانی چون سیستان و بلوچستان به اندازه استان یزد محاسبه شود، نرخ بیکاری این استان که اینجا ۹.۴ درصد اعلام شده به ۳۴.۶ درصد افزایش خواهد یافت.

در این رابطه پیش از این محمد تقی فیاضی گفته بود: «این آمار گمراه کننده هستند چون با واقعیات موجود در تضاد هستند و این سیگنال را به سیاستگذار می‌دهد که کشور در مسیر درستی قرار دارد. حال آنکه حتی در همین آمار رسمی هم وقتی نرخ مشارکت اقتصادی را ثابت فرض می‌کنیم، وضعیت متفاوتی به نمایش در می‌آید.»و گفت: «وقتی به نرخ مشارکت اقتصادی کشورهای دیگر نگاه می‌اندازیم، متوجه می‌شویم که وضعیت کشور بسیار بغرنج است.این نرخ برای امارات ۷۸ درصد، برای عمان ۷۱ درصد، برای قطر ۸۷ درصد و برای عربستان هم ۶۷ درصد است. نرخ میانگین جهانی مشارکت اقتصادی هم ۶۴ درصد است. با فرض نرخ مشارکت ۶۰ درصدی برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر، نرخ بیکاری به حدود ۳۸ درصد خواهد رسید.»

Alborz.payam@gmail.com

آگهی مفقودی

مجوز حمل سلاح شکاری ساچمه زنی ۱لول که پرکوسه کالیبر ۱۲ کنارهم ساخت ایران به شماره سلاح ۸۶۲۱-KN۲ متعلق به ابوالفضل ابراهیمی فرزند ولی به شماره ملی ۵۰۰۰۱۸۳۱۸۵ مفقودگردیده واز درجه اعتبارساقط می باشد لذاماانک متعهد می گردد مسولیت هر گونه کشف و فساد احتمالی را به عهده گیرد.